

Zaaknr. 1043412
Kenmerk 1059686

ADVIESNOTA OVER INFLUENT STRATEGIE

Programmadirecteur: M. van Overveld
Portefeuillehouder: J.P.M. de Beer
Doel van de notitie: Influent strategie Brabantse Delta 2026

AGENDERING

- Dagelijks bestuur 18-08-2026
- Commissie Waterketen 26-08-2026
- Algemeen Bestuur 23-09-2026

INLEIDING

Brabantse Delta heeft in de Strategie Microverontreinigingen 2026 gekozen voor een ketenaanpak om emissies naar het milieu te beperken, namelijk aanpak bij de bron (productie en gebruik van stoffen), aanpak van de lozing en end-of-pipe oplossingen. Het AB beslist medio 2027 over de end-of-pipe oplossingen in de "Zuivering Strategie". Het beïnvloeden van de toelating van producten in de markt en gebruiksvoorschriften gebeurt op nationaal en Europees niveau.

Het influent beleid focust zich op de aanpak van de lozingen (regulering en acceptatie van stoffen in het riool en onze assets) en een rechtvaardige belasting van lozingen die de zuiveringen (RWZI's) bereiken. De huidige aanpak van de lozing bestaat uit ten eerste toepassen van het Europese en nationale milieuwetgeving bij vergunningverlening en toezicht. Dit wordt gedaan door de omgevingsdienst namens provincie en gemeenten met niet-bindend advies van het waterschap voor indirecte lozingen (lozingen in het gemeentelijke rioolstelsel). Het waterschap doet dit voor directe lozingen op onze afvalwatertransport en zuiveringen (separate lozingen). Vervolgens wordt beoordeeld of de lozing de correcte werking van de zuiveringen niet beschadigt. De eisen voor de bescherming van het zuiveringsproces zijn opgenomen in het "Beleid doelmatige werking zuivering technische werken Aa en Maas, Brabantse Delta en De Dommel" uit 2013. Dit beleid, voortaan "acceptatiebeleid" is aan actualisatie toe. De acceptatie van rioolwater is ook geregeld in gemeentelijke afvalwaterakkoorden.

De noodzaak tot aanpassing van het influent beleid is beeldvormend besproken in de Commissie Waterketen van 27 mei 2026. De herziene ERSA en KRW/RPS¹ stellen strengere eisen aan het effluent van onze rioolwaterzuiveringen. Een deel van onze zuiveringen wordt hierdoor de komende 20 jaar aangepast. Ook ambities voor grondstoffenwinning en effluenthergebruik hebben impact op de zuiveringsinspanningen en/of de stoffen dat we kunnen en willen accepteren. Daarom is tijdige actualisatie van de strategie en het acceptatiebeleid nodig. Zo kunnen algemene regels en plannen van de bevoegde gezagen en nieuwe en herziene vergunningen vanaf eind 2027 rekening houden met deze ontwikkelingen. De influent eisen hebben ook impact op de mate van benodigde zuiveringsinspanningen en investeringen van het waterschap en bedrijven voor de komende jaren.

Het influent beleid wordt gefaseerd herzien: de influent strategie 2026 geeft richting aan de uitwerking van het beleid in 2027. Het influent (acceptatie)beleid wordt samen met de waterschappen Aa en Maas,

¹ ERSA: Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater, KRW: Kader Richtlijn Water, RPS: richtlijn prioritaire stoffen. ZZS: zeer zorgwekkende stoffen. RWZI: rioolwaterzuiveringsinstallatie, IAWZI: industriële afvalwaterzuiveringsinstallatie. VTH: vergunningverlening, toezicht en handhaving.

De Dommel en Limburg medio 2027 geactualiseerd met het streven om aan ERSA- en KRW-effluentseisen te voldoen.

Voor de influent strategie zijn er twee varianten uitgewerkt. Deze zijn getoetst aan de uitgangspunten en criteria vastgesteld door DB op 7/7/2026 en vergeleken met de huidige praktijk (referentie situatie):

- Referentie: huidig beleid handhaven waarbij de lozing wordt toegelaten als de vergunningsplichtige de moeilijke stoffen niet doelmatig kan verwijderen.
- Variant 1: als huidig beleid, maar op basis van actueler uitgebreide acceptatiebeleid en strengere aanpak van de vergunningsplichtige indirecte en directe separate lozingen (VTH)²; opsporing hotspots en voorlichting voor niet vergunningsplichtige bedrijven en huishoudens.
- Variant 2: als variant 1 voor de meeste zuiveringen; er worden extra zuiveringsstappen toegepast in één of meer nog te bepalen gecombineerde RW/IAWZI's om moeilijke stoffen te verwijderen, mits technisch mogelijk en doelmatig. Bedrijven (indirecte en separate lozers) betalen de extra zuiveringsstappen.

Variant 1 voldoet het beste aan alle criteria. Er wordt geadviseerd te kiezen voor de "Influent Strategie Delta 2026", opgesteld op basis van Variant 1, vast te stellen waarbij in essentie:

- Andere overheden en Brabantse Delta lozingen van niet-huishoudelijke afvalwater van vergunningsplichtige bedrijven strenger aanpakken, de monitoring, opsporing van relevante lozingen intensiveren en geven voorlichting aan niet vergunningsplichtige lozers.
- Het influent beleid wordt in 2027 geactualiseerd en treedt per direct in werking om nieuwe en herziene vergunningen te verstrekken op basis van toekomstbestendige eisen met zicht op de komende 20 jaar. Zo hebben lozers voldoende tijd om zich aan te passen aan de nieuwe situatie.
- Het waterschap blijft de bestaande zuiveringsheffing toepassen bij indirecte lozers zolang het Rijk nog onderzoek doet naar gedifferentieerde heffingen om lozingen van schadelijke stoffen duurder te belasten. Separate lozers betalen de werkelijke gemaakte kosten geregeld in privaat rechterlijke contracten.

Een goede samenwerking met provincie, gemeenten en omgevingsdienst is essentieel voor het succes van deze strategie. Na evaluatie van het succes van deze strategie in 2032 zal worden gezien of aanpassing van de influent (en zuivering) strategie nodig is om aan de ERSA- en KRW-eisen te voldoen.

Voorstel: Voorgesteld besluit aan het algemeen bestuur van 23 september 2026:

- Het algemeen bestuur besluit de "Influent Strategie Brabantse Delta 2026", opgesteld op basis van Variant 1, vast te stellen als uitgangspunt voor het uitwerken van het influent (acceptatie)beleid samen met de waterschappen in Brabant en Limburg in 2027.

BEOOGD EFFECT

Zorgen dat de ERSA en KRW-doelen worden behaald en onze zuiveringen en omgeving beschermen. Nieuwe of herziene vergunningen verstrekken op basis actuele eisen voor nu en de komende 20 jaar.

ARGUMENTEN

1.1 Advies om Variant 1 te kiezen als basis van de influent strategie:

Variant 1 voldoet het beste aan alle uitgangspunten met minimale kosten voor WSBD, weinig impact op de tarieven van huishoudens, relatief acceptabele kosten bij de verantwoordelijke bedrijven en de minste risico's voor WSBD. Het vraagt wel om veel extra inzet bij de medeoverheden.

² Lees: geen KRW schadelijke stoffen toelaten bij nieuwe vergunningen; aantal vijfjarige verbetertrajecten met onvoldoende resultaat voor bestaande vergunningen beperken mits juridisch goed onderbouwd.

Deze strategie gaat ervan uit dat het waterschap alleen de ERSA verplichte huishoudelijke afvalwaterstoffen verwijdt.

1.2 Kiezen voor aanpak van lozingen van moeilijke stoffen komt overeen het UvW standpunt:

Andere waterschappen en medeoverheden zijn ook bezig met aanpassing van hun indirecte lozingenbeleid. Aanpak bij de bron en van de lozingen blijft bij andere waterschappen ook het uitgangspunt. Ook vragen medeoverheden en waterschappen het Rijk nog niet-genormeerde stoffen z.s.m. te normeren, invulling van de zorgplicht te verduidelijken en landelijke richtlijnen voor verbeterprogramma te stellen.

1.1 Bron en lozing aanpak voor vergunningsplichtige bedrijven

Het uitgangspunt "Bronaanpak staat voorop" voor zorgwekkende stoffen is haalbaar voor krachtige industriële lozers, maar moeilijker voor kleine bedrijven en huishoudens. Daarom stellen we voor de strengere aanpak te starten bij grote vergunningsplichtige lozers van schadelijke stoffen.

1.4 Het succes van de strategie is totaal afhankelijk van de inzet van OMWB, gemeenten en provincie.

Daarom stellen we voor de OMWB te steunen met capaciteit voor herzien van vergunningen en een financiële bijdrage voor opsporingsmonitoring.

1.5 Wachten met aanpassing van de zuiveringsheffing voor indirecte lozers. Doorgaan met contractueel belasten separate lozers. Indirect en separate lozers verschillen van elkaar alleen door de manier hoe ze belasting betalen. Het Rijk doet onderzoek in 2026 en 2027 naar aanpassing van de influent wetgeving en een nieuw belastingstelsel voor de waterschappen, met o.a. een aparte heffing voor moeilijke schadelijke stoffen. NB: het waterschap kan in rekening brengen alleen wat het waterschap werkelijk verwijdt. Het waterschap verwijdt enkel nutriënten en straks medicijnresten, maar geen zorgwekkende stoffen of metalen.

1.6 Afgestemd acceptatiebeleid in regionaal verband opstellen.

Brabantse Delta werkt samen met waterschappen Aa en Maas, De Dommel en Limburg aan een actueler gemeenschappelijk influent (acceptatie)beleid. Voordeel hiervan is dat het gezamenlijk beleid makkelijker kan worden overgenomen door de Provincie Noord-Brabant als bevoegd gezag in haar beleid, plannen en verordeningen en door de gemeenten in hun omgevingsplannen.

KANTTEKENINGEN EN RISICO'S

1.1 Voorwaarden en implicaties van de geadviseerde influent strategie:

De strategie vraagt om:

- Tijdige aanpassing van wetgeving en omgevingsinstrumenten door het rijk, het waterschap, de provincie en de gemeenten.
- Intensivering van de VTH-inspanningen, monitoring en voorlichting samen met andere overheden, inclusief personele en materiele steun vanuit WSBD richting de Omgevingsdienst Midden West Brabant (OMWB).
- Bestuurlijke moed om vergunningen in te trekken van bedrijven die minimaal al 10 jaar of langer niet aan wettelijke lozingseisen (ZZS) en vergunningseisen voldoen, dit ondanks herhaaldelijke onderzoek en verbeterprogramma's.
- De financiële gevolgen van de aanpak te accepteren, namelijk minder inkomsten vanuit bedrijven en verhoging van het zuiveringsheffingstarief voor alle gebruikers als compensatie hiervan (naar schatting ongeveer 0,6% per jaar).
- Commitment om landelijk voorop te lopen in de bron- en lozingen aanpak en zodanig beïnvloeden van landelijk beleid.

Niet kiezen voor een strengere aanpak van de lozingen en intensiveren van VTH-, monitoring- en voorlichtingsinspanningen leidt tot veel grotere investeringen in de zuiveringen en slibverwerking

die niet altijd mogelijk of proportioneel zijn e/o accepteren van bestuurlijke ingrijpen van bovenhand, boetes e/o rechterlijke procedures.

1.2 Restrictie compliance:

De ERSA verplicht ons alléén stikstof, fosfor en enkele medicijnresten te verwijderen. De technieken om de stoffen te verwijderen zijn onvoldoende om moeilijkere stoffen zoals PFAS en metalen te verwijderen. Moeilijke stoffen die KRW-doelen belemmeren zouden niet geloosd mogen worden, echter komen ze ook van huishoudens, kleine bedrijven en diffuse bronnen alsnog in het riool. Het behalen van de KRW-eisen voor moeilijke stoffen hangt af van de concentratie, de inspanningen van bedrijven en/of en wanneer het waterschap beslist om verdere zuiveringstappen te zetten, mits ze technisch haalbaar, proportioneel en doelmatig zijn.

1.3 Risico op bijstelling beleid. Het is nog te vroeg voor detail uitwerking van het acceptatie beleid.

Het Rijk werkt nog aan verankering van de herziene ERSA en KRW/RPS in de Nederlandse wetgeving tot medio 2027. Het nationale uitvoeringsprogramma ERSA moet wel vóór 2028 klaar zijn.

De KRW-emissietoetsen en het bepalen van ERSA en KRW-effluentseisen worden pas medio 2027 afgerond (zowel door Brabantse Delta voor regionale wateren als door het Rijkswaterstaat voor zuiveringen lozend op Rijkswateren). Tot dan is het onduidelijk aan welke specifieke lozingsseisen onze zuiveringen moeten voldoen. Dat is bepalend voor het ontwerp van de nieuwe zuiveringsstappen en hierdoor voor de concrete acceptatie en eisen doelmatige werking van de zuiveringen. Influent-eisen om terugwinning van grondstoffen en hergebruik van effluent mogelijk te maken kunnen worden uitgewerkt na specifieke AB besluiten over circulariteitsprojecten.

OPENBAARHEID BEDRAG(EN): N.V.T.

FINANCIËLE DEKKING:

De concrete omvang en duur van de samenwerkingsbijdrage richting de OMWD wordt medio 2027 concreet bepaald na overleg met provincie en gemeenten. De hiermee gemoeide bedragen worden verwerkt in de Kadernota 2028 en verder.

UITVOERING NA BESLUITVORMING

Eerste helft 2027:	Uitwerking actueel influent (acceptatie) beleid samen met de waterschappen Aa en Maas, De Dommel en Limburg, in afstemming met provincies en gemeenten. Waar nodig actualiseren afvalwaterakkoorden.
Derde kwartaal 2027:	AB besluit: vaststelling nieuwe influent (acceptatie)beleid Brabantse Delta. DB besluit: vaststelling uitvoeringsplan influent beleid.
Tweede helft 2027:	Versterking samenwerkingsafspraken met provincie, gemeenten en omgevingsdienst, inclusief mogelijke samenwerkingsbijdrage.
2028 t/m 2033:	Uitvoering influent strategie en evalueren in 2032

COMMUNICATIE

Provincie Noord-Brabant en OMWB zijn in juni 2026 ambtelijke vertrouwelijk geraadpleegd en geïnformeerd over de wens van de Brabantse waterschappen om het influent acceptatie beleid aan te scherpen. Externe formele consultatie en communicatie met medeoverheden en bedrijven volgt in 2027, dit ook in samenwerking met de Maas waterschappen.

Bijlage(n) bij het besluit:

- 1059435 Influent strategie Brabantse Delta 2026 – onderbouwing varianten en advies
- 1059436 Influent strategie Brabantse Delta 2026
- 1059845 Besluitblad AB Influent strategie Brabantse Delta 2026